

УДК 376:159.922-316.3

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2019.2.8>**Заварова Наталія Володимирівна**

завідувач науково-методичної лабораторії корекційної та інклюзивної освіти кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
пров. Нахімова, 8, м. Одеса, Україна

Орленко Ірина Миколаївна

завідувач Одеським обласним ресурсним центром підтримки інклюзивної освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»,
аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
КЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

Солнцева Олена Анатоліївна

методист науково-методичної лабораторії корекційної та інклюзивної освіти кафедри педагогіки, психології та корекційної освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
пров. Нахімова, 8, м. Одеса, Україна

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ПРОЕКТИ ЯК УМОВА ЯКІСНОГО НАВЧАННЯ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ

У статті розглянуто проектну діяльність як філософсько-теоретичне проектування-конструювання моделей світу і людини на основі розвитку мислення. Метою статті є філософський аналіз проектування як соціального процесу в сучасній освіті та визначення основних компонентів проектування. Проектування являє собою особливий тип науково-прогностичного бачення дійсності, відрізняється мозаїчною природою (складається з дій інших видів діяльності), носить яскраво виражений соціально-громадський характер (проблематика проектів, складні схеми комунікацій, самовизначення в предметно-професійному просторі, соціально значущий результат. Автором зазначено, що під проектуванням соціальна філософія розуміє процес розвитку соціальних об'єктів, процесів і соціальних якостей, а також відносин з урахуванням різних суперечностей, багатоваріантності розвитку. За словами автора, включити учнів у проектування – значить включити їх і в діяльність по виявленню та вирішенню проблем в якихось сферах соціальної дійсності або ж у своїй життєдіяльності. Розгляд соціальних процесів направлено на внесення змін у соціальне середовище людини. Виявлено, що цілеспрямоване проектування і включеність у проектну діяльність допомагають учням проявляти творчу активність, уяву, розвивати критичне мислення. Найголовнішим умінням, яким оволодіває учень у проектній діяльності, є вміння постійно вчитися, вчитися в процесі реалізації відповідної діяльності. Використовуючи технологію проектів, учитель допомагає зрозуміти учням, навіщо їм потрібні знання та де і як їх застосовувати впродовж життя. А це означає, що в майбутньому учні розвинуть здатність долати життєві труднощі, самостійно приймати рішення, тобто накопичуватимуть певний життєвий досвід та розвиватимуть життєві компетентності. Метод проектів дозволяє суттєво змінити філософію різноманіття в сучасному соціальному просторі та є сучасною педагогічною технологією, використання якої створює умови для всебічного розвитку особистості в процесі організації творчої діяльності учнів початкових класів, де вчитель не лише підвищує власний професійний рівень, а й формує в школярів навички самоосвіти, що є головним завданням сучасної школи.

Ключові слова: проектування, філософія різноманіття, компоненти проектування.

Вступ. Соціально-філософський аналіз проектування, зокрема освітніх проектів, є одним із методологічних базисів, на якому ґрунтується сучасна практика моделювання соціальних процесів. Проектування насамперед пов'язано із соціальним прогнозуванням, воно дозволяє виокремити певні вектори суспільного розвитку, спираючись на знання існуючих соціальних тенденцій. Таким чином, свідомий вплив на існуюче соціальне буття можна спланувати за допомогою моделювання, розуміння та проектування певних соціальних знань та навичок.

Проектна діяльність відноситься до розряду інноваційної, творчої діяльності, бо вона передбачає перетворення реальності, будується на базі відповідної технології, яку можна уніфікувати, освоїти та вдосконалити.

За способом проектування можна виділити; філософсько-теоретичне проектування – конструювання моделей світу і людини на основі раціонального мислення; духовно-ціннісне проектування – створення в межах релігійно-етичних систем ідеалу, який втілює уявлення конкретної культури про людську досконалість; художнє проектування «другої реальності» за допомогою образу, символу тощо.

По об'єкту проектування може бути соціальним (створення моделей суспільних явищ, соціальних інститутів, нових форм соціального устрою і суспільного життя, розробка систем управління, законів і т.д.); педагогічним (створення моделей і образів ідеальної людини в межах етичних і педагогічних систем, самопроектування особистістю свого розвитку); інженерним (проектування «другий природи» з матеріалу «першої») та ін.

Якщо розглядати проект на філософському рівні, то він розуміється як підсумок перетворювальної духовної діяльності (М.С. Коган), на діяльнісному рівні як мета і результат проектування, як обмежена в часі цілеспрямована зміна окремої системи з установленими вимогами до якості результатів, ресурсів (В.Н. Бурков, Д.А. Новиков, С.М. Маркова, Ю.Н. Петров, А.П. Тряпціна та ін.)

Комбінація різних способів проектування у співвідношенні з тими чи іншими складниками об'єктної області дає нам безліч варіантів проектної діяльності.

Мета та завдання. Мета статті – проаналізувати проектування як соціально-філософський процес управління у сучасній освіті та визначити його основні компоненти.

Результати. Сучасний зміст освіти вимагає перетворити гігантський масив знань в індивідуальне надбання та знаряддя кожної дитини як особистості, тому що світ «інформаційного вибуху», який формує нові взаємовідносини між дитиною і знаннями, стає все складнішим, молодь потребує вміння розв'язувати складні проблеми, критично ставитися до обставин та приймати зважені рішення.

Головне завдання сучасної системи освіти – створення умов для якісного навчання, запровадження компетентнісного підходу. Це той орієнтир національної освітньої системи, який реалізується в різних формах та методах роботи. Особливістю компетентнісного підходу є те, що важливим нині є не тільки обсяг знань, а й уміння ними користуватися, бути готовим змінюватися та пристосовуватися до нових потреб життя, оперувати й управляти інформацією, швидко приймати рішення, активно діяти та навчатись упродовж життя. Саме розвиток в учнів життєво важливих компетентностей може дати можливість орієнтуватись у сучасному суспільстві, в його інформаційному просторі та подальшому здобутті освіти.

Педагогічна практика протягом тривалого часу шукає згоди між функціональним складником навчання та змогою застосовувати набуті знання у житті, розвиватися як особистості, приймати самостійні рішення, мати право вибору, вміти самовиражатися та самореалізовуватися.

Як показує досвід, метод проектів створює умови для творчої самореалізації учнів, сприяє розвитку інтелектуальних здібностей, підвищує мотивацію для отримання знань, а також є одним з ефективних засобів формування навчальної мотивації та навчально-пізнавальної компетентності в учнів. Учні, які проектують у навчанні, набувають досвіду вирішення реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне життя і розроблення оптимальних шляхів вирішення проектів, досліджуючи, аналізуючи та запроваджуючи підсумки у життя.

Одночасно, на противагу цьому, навчальне проектування не тільки акцентоване збуджувати потребу в розвитку аналітичних, дослідницьких, комунікативних, організаційних, рефлексивних та інших життєво важливих умінь і навичок, а й обов'язково передбачає їх системне застосування, цілеспрямовано перевіряє ступінь їхньої надійності й ефективності набутих учнями знань, умінь та навичок.

Проектна технологія, таким чином, принципово відповідає за встановлення міцного зворотного зв'язку між теорією і практикою в процесі навчання, виховання і розвитку особистості учня [2]. Проект – це план, задум, у результаті якого автор чи автори повинні отримати щось нове: продукт, відношення, програму, книгу, модель тощо.

Слово «проект» походить з латинського «projectus» – «кинутий вперед». Проект – це сукупність певних дій, текстів, призначених для створення реального продукту.

У сучасній літературі ми знайдемо різні визначення поняття «проект».

Проект – сукупність документів (розрахунків, креслень та ін.) Для створення якоїсь споруди або виробу.

Проект – це сукупність проблеми, задуму її вирішення, засобів його реалізації і одержуваних у процесі реалізації результатів.

Проект – це комплексний, що не повторюється, захід, який передбачає впровадження нового, обмежений часом, бюджетом, ресурсами, а також чіткими вказівками щодо виконання.

Проект – це робота, виконувана одноразово (тобто має певні початок і кінець) з метою отримання унікального результату.

Проект – це послідовність взаємопов'язаних подій, які відбуваються протягом установленого обмеженого періоду часу і спрямовані на досягнення неповторного, але водночас певного результату.

Аналізуючи вищезазначені визначення з позиції соціальної філософії, ми бачимо два різних розуміння поняття «проект». Одне з них можна назвати вузьким, а друге – широким. Спочатку проект трактувався як образ майбутнього результату, поданий у формі знакової моделі або зменшеної натуральної копії майбутнього об'єкта (будівлі, споруди, пристрою). У сучасному світі створюють проекти найрізноманітніших виробів, споруд: літаків, автомобілів, кораблів, верстатів, приладів, гідроелектростанцій, аеропортів, каналів. Однак значення поняття «проект» сьогодні розуміється ширше. Воно включає в себе не тільки образ бажаного результату, але й саму діяльність, усі його стадії: від зародження ідеї до втілення її в дійсності.

Соціальна філософія розглядає проектування як визначення варіантів розвитку або зміни того чи іншого явища. Щоб точно й однозначно осмислити суть проектування, необхідно співвіднести його з поняттями, які є близькими за змістом та значенням. Такими поняттями є такі: планування, проекція, передбачення, прогнозування, конструювання, моделювання. Осмислення зазначених понять, етапності їх досягнення і методів реалізації і являє собою суть проектування [7].

Останнім часом у зв'язку зі становленням парадигми особистісно-орієнтованої освіти метод проектів переживає друге народження як ефективне доповнення до інших педагогічних технологій. Дати відповіді на запитання, чи можна за допомогою проектування чогось навчити, можна, звичайно, спробувавши його використання. Публікації з досвіду роботи стверджують, що цей метод вчить розв'язувати повсякденні педагогічні проблеми та викликає інтерес до предмету.

Сутність проектної технології полягає у функціонуванні цілісної системи змісту, методів, прийомів та в цілому дидактичних засобів, що адаптує освітній процес до структурних і організаційних вимог навчального проектування. Проект у свою чергу передбачає системне і послідовне моделювання та вирішення проблемних ситуацій, які потребують від учасників освітнього процесу пошукових зусиль.

Передусім учнівський проект визначається як індивідуальне або групове учнівське дослідження, здійснене на основі вільного вибору учнів з урахуванням інтересів школярів.

Не викликає сумніву й те, що проектна діяльність учня долати труднощі, працювати над собою, застосовувати знання для розв'язання проблем на практиці.

Засновник методу – Джон Дьюї – ще в 1884 році, в експериментальній школі м. Чикаго розробив і запровадив навчальний план, який був підпорядкований доцільній діяльності учнів відповідно до їхніх інтересів і життєвих потреб. Набуті в процесі реалізації проекту знання, вміння та навички не тільки здобувають особливі міцність та усвідомлення, а й асоціативно пов'язані з отриманим задоволенням, що стає поштовхом до нового пошуку.

У свою чергу А. Папандреу з Інституту освіти на Кіпрі вказує, що проектне навчання є непрямим, і тут цінні не тільки результати, а й ще більшою мірою сам процес, в якому відбувається особистісне зростання учасників проекту. Проект може бути індивідуальним, але, як правило, це результат скоординованих спільних дій групи учнів [2]. Вільям Кілпатрик розробив «проектну систему навчання», або метод проектів. Учні включаються в практичну діяльність, через яку вони мають опанувати теоретичні знання.

Одна з найбільш авторитетних дослідників методу проектів – Є.С. Полат – відповідає на питання «що таке метод проектів?»: «Якщо ми говоримо про метод проектів, то маємо на увазі саме спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технологію), яка повинна завершитися цілком реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим або іншим чином <...> В основу методу проектів покладена ідея, складова суть поняття «проект», його прагматична спрямованість на результат, який можна отримати під час вирішення тієї чи іншої практично або теоретично значущої проблеми. Цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в реальній практичній діяльності. Щоб досягти такого результату, необхідно навчити дітей або дорослих студентів самостійно мислити, знаходити та вирішувати проблеми, залучаючи для цієї мети знання з різних областей, вміння прогнозувати результати і можливі наслідки різних варіантів рішення, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки» [6]. Останнім часом проектна технологія широко впроваджується в закладах освіти різних країн світу та слугує засобом ефективного навчання, виховання та розвитку особистості. Реформування національної шкільної освіти відкрило шлях до відродження та застосування методу проектів у вітчизняній педагогіці. Теоретичне обґрунтування даної технології здійснили відомі науковці В. Зверева, А. Моїсєєв, М. Поташник, В. Лазарєв, Г. Селевко, І. Сисоєв та ін. Проблемам організації проектної діяльності в школі присвячені праці Т. Башинської, Л. Коваль, О. Онопрієнко, В. Тименко тощо. [1]. На сторінках фахових журналів презентується досвід кращих учителів щодо використання методу проектів під час вивчення різних предметів. Однак технологія й особливості застосування методу проектів у закладах освіти потребують більш ретельного вивчення [5]. Значимим є те, що метод проектів дозволяє працювати з учнями у класах із різним рівнем підготовленості. Обдаровані учні, які випереджають у своєму розвитку однолітків, можуть з успіхом розробляти довготривалі проекти. Захист – кульмінація всієї дослідницької роботи. Проводиться він за участю всіх співавторів проекту. Запрошуються гості: учні інших класів, батьки, вчителі. У ході захисту проектів учні вчать чітко і переконливо викладати інформацію, захищати свою точку зору, ставити питання, слухати один одного [4].

Найголовнішим умінням, яким оволодіває учень у проектній діяльності, є вміння постійно вчитися, вчитися в процесі реалізації відповідної діяльності. Використовуючи технологію проектів, учитель допомагає зрозуміти учням, навіщо їм потрібні знання, де і як їх застосовувати впродовж життя. А це означає, що в майбутньому учні розвинуть здатність долати життєві труднощі, самостійно приймати рішення, тобто накопичуватимуть певний життєвий досвід та розвиватимуть життєві компетентності.

Допоки діти не почнуть займатися проектною діяльністю, все, що говорить вчитель, для них – це знайома, але абстрактна інформація, котру складно перетворити в знання. Тому для учнів необхідно створити опору для планування своєї діяльності, а тим більш для учнів з особливими освітніми потребами. У сучасних умовах реформування освіти активно реалізується право дитини з особливими освітніми потребами на якісну та доступну освіту. Багато питань виникає у педагогів під час створення освітнього середовища для дитини з особливими освітніми потребами, бо основна мета інклюзії – це не інтеграція дитини в освітній простір,

а включення її, тобто створення умов для активної взаємодії всіх учнів класу. На наш погляд, проектна діяльність дозволяє якнайкраще вирішити ці питання, суттєво змінюючи при цьому філософію різноманіття.

Стосовно вибору проблеми – це найбільш складний і важливий момент, тому що не варто подавати проблему в готовому вигляді. Варто вчити знаходити проблему чи питання, яке цікавить. У молодшій школі питання для проекту можуть виникнути у процесі ігрової діяльності, наприклад, на прогулянці, в парку, на відкритих уроках з елементами тренінгу та тематичних тижнях. У середній та старшій школі «народження» проблеми вчитель може стимулювати через обговорення на «круглому столі», «мозковому штурмі», навчальному тренінгу і таке інше. Надзвичайно важливим є момент розробки та формулювання гіпотези. Формулюючи гіпотезу, ми допомагаємо учням вибудовувати припущення досягнення поставленої мети [3].

Кожен проект реалізується, коли є потреба в чомусь новому або в удосконаленні чогось уже існуючого. Тобто перш ніж почне реалізовуватися проект, виникає нагальна потреба в чомусь. Проект сьогодні розуміється як особливий спосіб постановки і рішення проблем. Особливий тому, що не кожна проблема вирішується проектним способом. Щоб шукати їжу в пустелі або в лісі, проект не потрібен. Проектний спосіб вирішення проблем потрібен тоді, коли погано визначений образ бажаного результату, і його потрібно спроектувати, коли можливо спланувати процес досягнення бажаного результату, коли існує можливість контролювати і регулювати хід спланованих дій. В.О. Сухомлинський тісно пов'язував педагогічне проектування з поняттям «педагогічна майстерність», пояснюючи його як уміння вчителя зводити в єдиний процес усі нюанси виховного процесу, визначати їх причинно-наслідковий зв'язок і залежність педагогічних явищ [8].

Як і будь-яке складне утворення, проект складається з компонентів, якості яких і зв'язки між якими визначають якість самого проекту. До складу проекту входять:

- проблема;
- цілі проекту;
- план дій по досягненню цілей;
- механізм контролю і регулювання ходу виконання планів (механізм управління реалізацією планів досягнення цілей);
- ресурсне забезпечення проекту;
- дії, що забезпечують реалізацію проекту;
- результати реалізації проекту;
- команда проекту.

Компоненти проекту розробляються, формуються і використовуються в ході його виконання. До того ж кожен проект має життєвий цикл та проходить певні стадії:

- постановки проблеми – проблематизації;
- розроблення способу вирішення проблеми;
- планування реалізації рішення;
- практичної реалізації проекту;
- завершення проекту [7, с. 37].

Сучасне проектування містить спеціальні засоби, що дозволяють краще аналізувати проблемні ситуації, розуміти, в чому полягає проблема, виявляти можливості для її вирішення, оцінювати, які з існуючих можливостей використовувати краще, проектувати реалістичні цілі, розробляти ефективні плани досягнення цілей, оцінювати ризики та знижувати їх.

Таким чином, включити учнів у проектування – значить включити їх і в діяльність по виявленню та вирішенню проблем в якихось сферах соціальної дійсності або ж у своїй життєдіяльності. Здійснюючи це, вони повинні проходити всі стадії життєвого циклу проекту, вирішуючи проектні завдання й оцінюючи їх результати.

Головним результатом включення учнів у проектування має бути зміна в самих учнів, вони повинні будуть щось дізнатися, чогось навчитися.

Висновки. Отже, метод проектів дозволяє суттєво змінити філософію різноманіття у сучасному соціальному просторі та є сучасною педагогічною технологією, використання якої створює умови для всебічного розвитку особистості у процесі організації творчої діяльності учнів початкових класів, де вчитель не лише підвищує власний професійний рівень, а й формує в школярів навички самоосвіти, що є головним завданням сучасної школи. Час особистісно-орієнтованих технологій, а зокрема проектних, настав. Проектування являє собою особливий тип науково-прогностичного бачення дійсності, відрізняється мозаїчною природою (складається з дій інших видів діяльності), носить яскраво виражений соціально-громадський характер (проблематика проектів, складні схеми комунікацій, самовизначення в предметно-професійному просторі, соціально значущий результат. Уміння використовувати інноваційні методи – це показник високої кваліфікації і прогресивної діяльності педагога-новатора, спрямований на творчий розвиток учнів та їхню самореалізацію, підготовку до дорослого життя в суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук Б.І., Данильченко Н.Г. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 2.
2. Логвін В. Метод проектів у контексті сучасної освіти. *Сучасні шкільні технології*. Київ : Редакція загальнопедагогічних газет, 2005. Ч. 2. С. 31–38.
3. Метод проектів у початковій школі / упоряд. О. Онопрієнко, О.Кондратюк. Київ : Шк. світ, 2007. 128 с.
4. Освітні технології : навчально-методичний посібник / за ред. О.М. Пехоти. Київ : АСК, 2002. 255 с.
5. Проектна діяльність у школі / упорядник М. Голубенко. Київ : Шкільний світ, 2007. 128 с.
6. Полат Е.С. URL: <http://www.ioso.ru/distant/project/meth%project/metod.htm>
7. Проблеми сучасної освіти. 2011. № 6.
8. Романовська М.Б. Метод проектів у навчальному процесі : методичний посібник. Харків : Веста: Видавництво «Ранок», 2007. 160 с.
9. Сухомлинський В.А. Учитель – методист – наставник. Москва : Просвещение, 1988. 289 с.
10. Савелова С.Б. Новейший философский словарь. URL: <http://maxima-library.org/knigi/knigi/b/281973?format=read>

REFERENCES

1. Andriichuk B.I., Danylchenko N.H. *Tavriyskiy visnyk osvity*. 2013. № 2.
2. Lohvin V. Metod proektiv u konteksti suchasnoi osvity // *Suchasni shkilni tekhnolohii*. Ch. 2. Kyiv. Redaktsiia zahalnopeidahohichnykh hazet, 2005. S. 31–38.
3. Metod proektiv u pochatkovii shkoli (Tekst). // *Uporiad. O. Onopriienko, O.Kondratiuk. K.: Shk. svit*, 2007. 128 s.
4. *Osvitni tekhnolohii : navchalno-metodychnyi posibnyk / za red. O.M. Piekhoty. Kyiv. ASK, 2002. 255 s.*
5. *Proektna diialnist u shkoli / uporiadnyk M. Holubenko. Kyiv. Shkilnyi svit, 2007. 128 s.*
6. Polat E.S. URL: <http://www.ioso.ru/distant/project/meth%project/metod.htm>
7. *Problemy suchasnoi osvity, № 6, 2011.*
8. *Romanovska M.B. Metod proektiv u navchalnomu protsesi (metodychnyi posibnyk). Kharkiv. Vesta: Vydavnytstvo «Ranok», 2007.160 s.*
9. *Sukhomlynskiy V.A. Uchytel – metodyst – nastavnyk. Moskva. Prosveshchene, 1988. 289 s.*
10. *Savelova S.B. Noveyshiy filosofskiy slovar URL: http://maxima-library.org/knigi/knigi/b/281973?format=read*

Zavarova Nataliia Volodymyrivna

Head of the Scientific and Methodological Laboratory
of Correctional and Inclusive Education, Department of Pedagogy,
Psychology and Correctional Education
ODC “Odessa Academy of Continuing Education
of Odessa Regional Council”
8, Nakhimova Lane, Odessa, Ukraine

Orlenko Iryna Mykolaivna

Head of the Odessa Regional Resource Center for Inclusive Education Support
ODC “Odessa Academy of Continuing Education
of the Odessa Regional Council”,
Postgraduate Student of the Department of Philosophy,
Sociology and Management of Socio-Cultural Activity
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky
26, Staroportofrankivska str., Odesa, Ukraine

Solntseva Olena Anatoliivna

Methodist of the Scientific and Methodological Laboratory
of Correctional and Inclusive Education, Department of Pedagogy,
Psychology and Correctional Education
ODC “Odessa Academy of Continuing Education
of Odessa Regional Council”
8, Nakhimova Lane, Odessa, Ukraine

MODERN EDUCATIONAL PROJECTS AS A CONDITION OF QUALITATIVE LEARNING: A SOCIO-PHILOSOPHICAL ANALYSIS

The article deals with project activity as a philosophical-theoretical design and construction of models of the world and man on the basis of the development of thinking. The purpose of the article is to philosophically analyze design as a social process in modern education and identify the major components of design. Designing is a special type of scientific-prognostic vision of reality, differs in mosaic nature (consists of actions of other activities), has a pronounced socio-public nature (problems of projects, complex communication schemes, self-determination in the subject-professional space, socially significant result. stated that by design, social philosophy understands the process of development of social objects, processes and social qualities, as well as relationships taking into account various contradictions, bugs According to the author; to involve students in designing means to include them in activities to identify and solve problems in some spheres of social reality or in their life activity. Consideration of social processes aimed at introducing changes in the social environment of man It is revealed that purposeful design and involvement in project activities help students to show creativity, imagination, and develop critical thinking. permanently was to learn, to study in the implementation of relevant activities. Using project technology, the teacher helps students understand why they need knowledge and where and how to apply it in life. This means that in the future, students will develop the ability to overcome life's difficulties, make their own decisions, that is, they will gain some life experience and develop life competencies. The project method allows to change significantly the philosophy of diversity in the modern social space and is a modern pedagogical technology, the use of which creates the conditions for comprehensive personality development in the process of organizing the creative activity of elementary students, where the teacher not only improves his own professional level, but also educates which is the main task of the modern school.

Key words: design, diversity philosophy, design components.